Újabb Goldmark-kéziratok a Zeneműtárban

2012/08/30

J. LÖWY, k. k. Hofphotograph
WIEN 1888.

[1]A Nemzeti Kulturális Alap Értékmentő Pulszky Programjától [2] kapott támogatásnak köszönhetően újabb különleges dokumentumokkal gazdagodik az Országos Széchényi Könyvtár Zeneműtárának [3] világszerte egyedülálló Goldmark-gyűjteménye.

A keszthelyi születésű Goldmark Károly (1830–1915) ugyan bécsi zeneszerzőként vált világhíressé, szülőföldjéhez azonban élete végéig szoros szálak fűzték. A Hegedűverseny, a Sakuntala-nyitány és a 19. század utolsó évtizedeinek legsikeresebb operái között számon tartott Sába királynője szerzőjének pályáját természetesen a magyar zeneértők is különös érdeklődéssel követték, s a zeneszerző halálát követően hagyatékát leányától, Minnától a magyar állam vásárolta meg.

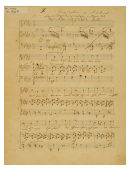

[4]A Goldmark gyakorlatilag teljes életművének szerzői kéziratait magába foglaló, nemzetközileg egyedülálló gyűjtemény kezdetben a Zeneakadémia ún. „Goldmark-szobájában” került kiállításra, 1978 óta azonban az Országos Széchényi Könyvtár Zeneműtárában kutatható a hagyaték. Jóllehet a most megvásárolt dokumentumok pontos történetét nem ismerjük, a közöttük található számos, közvetlenül Goldmark személyéhez kapcsolódó kézirat egyértelműen arról tanúskodik, hogy az új beszerzéssel egy eredetileg a szerzői hagyaték szerves részét képező, attól ismeretlen okból elszakadt részgyűjteménynek sikerült végre „hazatalálnia” eredeti forrásához.

A mostani gyarapodás legfontosabb tudományos

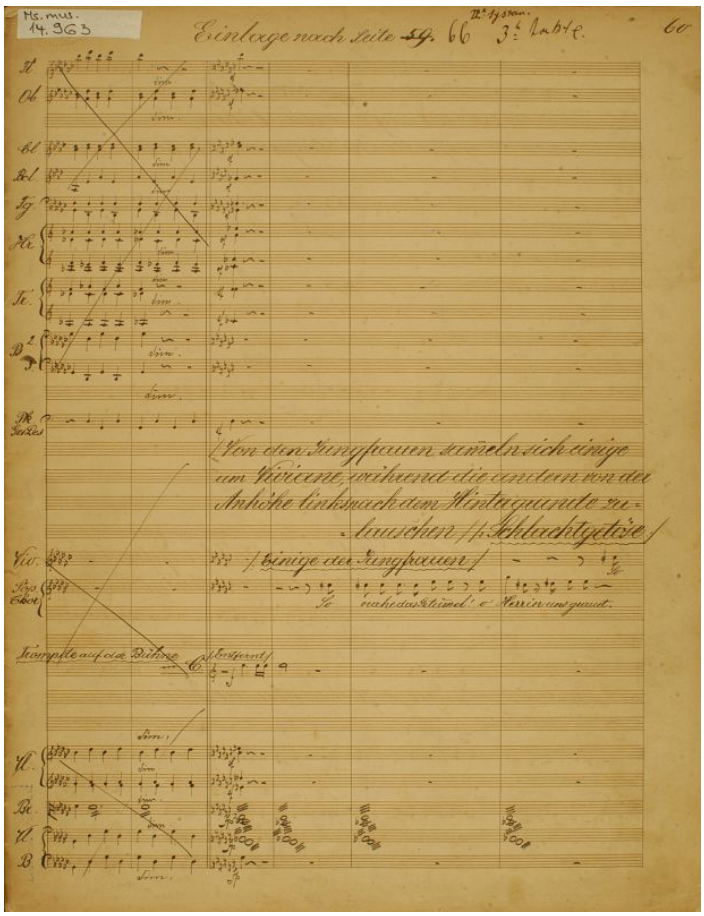

[5]hozadéka több fontos kottakézirat felbukkanása, amelyek Goldmark néhány fontos kompozíciójának keletkezéstörténetébe engednek bepillantást. Így például előkerült egy eddig teljesen ismeretlen Goldmark-kompozíció is: Friedrich Rückert Irrlichter című dalának megzenésítése.

A kutatók számára azonban legalább ennyire fontos a zeneszerző második operája, a Merlin alternatív változata, amelyben Goldmark a nyomtatásban megjelent formából ismertnél hatásosabbra próbálta alakítani a finálét. Jóllehet e partitúrarészlet csupán másolatban maradt ránk, Goldmark saját kezű bejegyzései bizonyítják, hogy a változtatások az ő szándékát tükrözik.

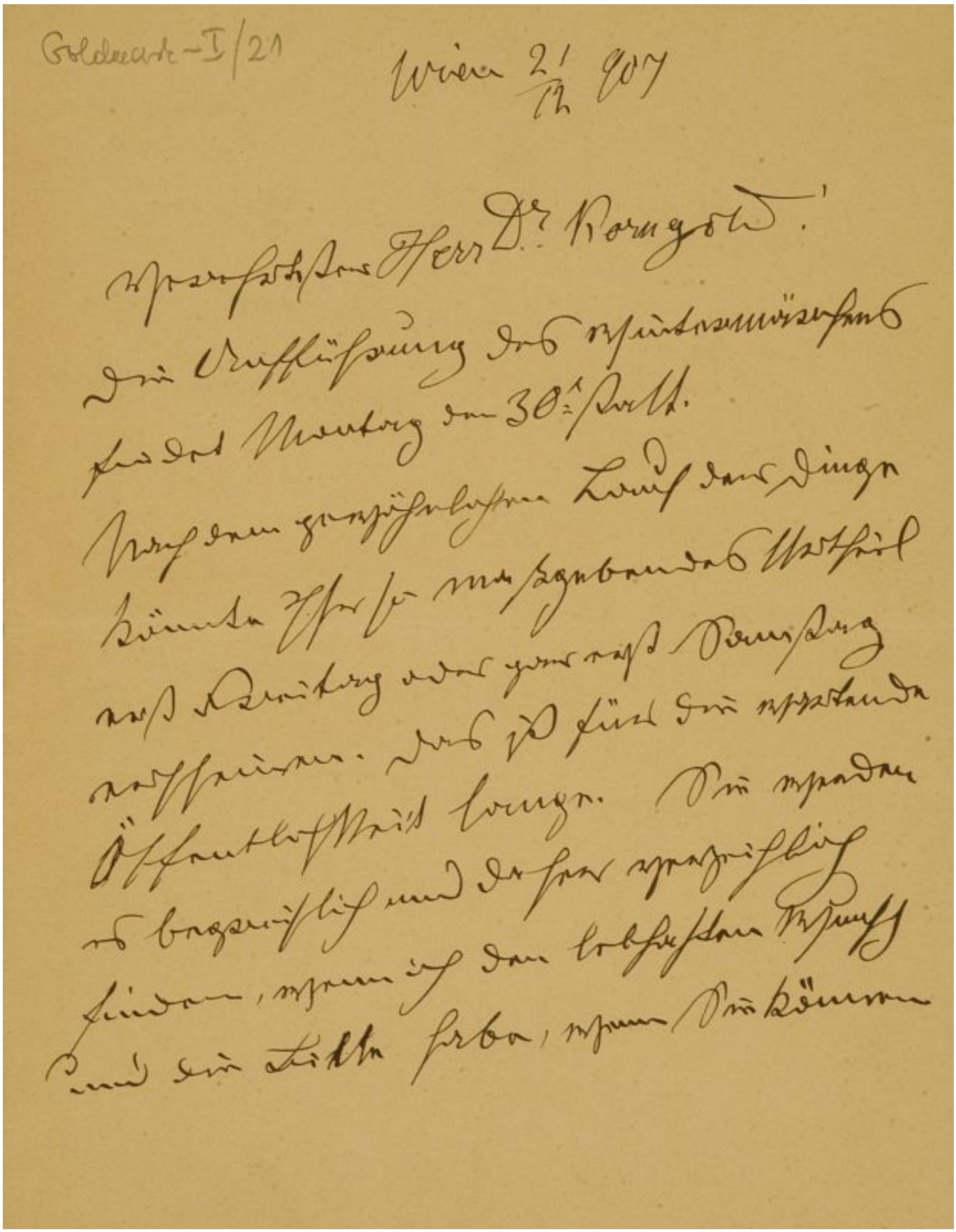

[6]A kottákon kívül azonban sok egyéb izgalmas dokumentum is akad a most a Zeneműtárba került hagyatékrészben. Utóbbiak közül természetesen a zeneszerző saját tollvonásait őrzők a legfontosabbak, köztük az a Julius Korngoldnak címzett levél, amelyben Goldmark arra próbálja rábírni a korabeli Bécs befolyásos zenekritikusát, hogy a Téli rege című operája bemutatójáról írott beszámolóját a szokásosnál hamarabb publikálja, nyilván a rosszmájú ellenzők elhallgattatása

végett.

Valódi kuriózum emellett az a két levél is, amelyeket a

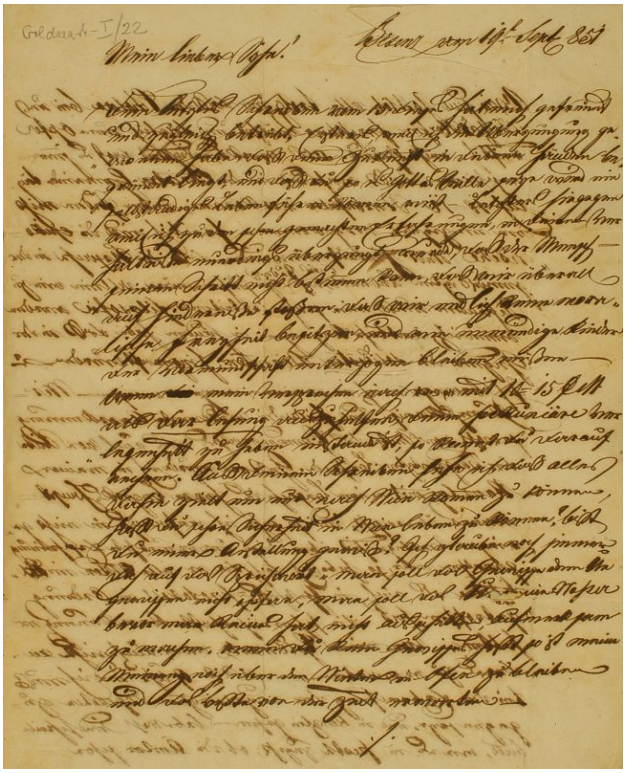

[7]zeneszerző édesapja, Rubin Goldmark intézett fiához. Különösen megható az a tintamarás folytán igen nehezen olvasható, 1851-ben fogalmazott levél, melyben az apa féltő gonddal próbálja eligazítani az élet dolgaiban az alig 20 esztendős, de immár a maga útját járó Károlyt.

A gyűjteményben ezen kívül jó néhány Goldmarknak címzett hivatalos levél, illetve részére kiállított okirat szerepel. Ezek közül illusztrációnak talán elegendő a zeneszerző legjelentősebb kitüntetésével, a Lipót-renddel kapcsolatos dokumentumokat említenünk: a magyar nyelvű adományozólevelet báró Wlassics Gyula szignózta.

Goldmark - II/14/1

A magyar királyi vallás és közoktatásügyi minisztertől

3492.eln. szám

Ő császári és apostoli királyi Felsége f.évi október hó 5-én kelt legfelsőbb elhatározásával Nagyságodnak a zenészet és zenei irodalom terén kifejtett kiváló működése elismeréséül a Lipótrend lovagkeresztjét díjmentesen legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.-

Midőn a rendjelt az illető értesitvénnyel és alapszabályokkal együtt Nagyságodnak idezártan tisztelettel megküldöm, van szerencsém egyuttal Nagyságodnak e királyi kegy ezen legmagasabb nyilvánulása alkalmából legjobb szerencsekivánataimat kifejezni.

A szintén idezárt téritvényt azon felkéréssel küldöm meg Nagyságodnak, hogy azt szabályszerüen aláirva hozzám mielőbb terjessze fel.

Budapest, 1896. október hó 16.

Wlassics

Nagyságos

Goldmark Károly úrnak

Budapesten.

[8]

Mindez természetesen csupán ízelítő a Zeneműtár új Goldmark-forrásaiból, amelyek immár a korábbi Goldmark-gyűjtemény dokumentumaival együtt kutathatók az Országos Széchényi Könyvtárban. A közeljövőben megkezdődhet a most megvásárolt hagyatékrész tudományos feltárása is, s reményeink szerint a 2015-ös Goldmark-centenárium alkalmából könyvtárunk kiállítás formájában mutathatja majd be immár a korábbiaknál is teljesebb Goldmark-gyűjteményét a nagyközönségnek.
2012/08/30 - 10:33

Forrás webcím: https://oszk.hu/hirek/goldmark-karoly-hagyatek

Hivatkozások:
[1] https://oszk.hu/sites/default/files/Goldmark_portre-2.jpg
[2] http://www2.nka.hu/pages/nyilvanossag/hirlevel/hirlevel2011/10/muzeumi_m111014.html
[3] http://www.oszk.hu/zenemuvek
[4] https://oszk.hu/sites/default/files/Goldmark-Msmus_14965.jpg
[5] https://oszk.hu/sites/default/files/Goldmark-Msmus_14963.jpg
[6] https://oszk.hu/sites/default/files/Goldmark_I_21.jpg
[7] https://oszk.hu/sites/default/files/Goldmark_I_22.jpg
[8] https://oszk.hu/sites/default/files/Goldmark_II_14_1.jpg
[9] https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek
[10] https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek-cimlapon